

צ'כוסלובקיה

האלמנה מזדברת

שנים רבות היה רוזולף סלאנסקי, מזכיר המפלגה הקומוניסטית של צ'כוסלובקיה, האיש החשוב והמסוכן ביותר בפראג. עד שבא משפט־הטיהור המפורסם, ב־1951, ו־סיבך בתוכו גם את האזרחים הישראליים מרדכי אורן ומרדכי אורנשטיין. טיהור זה גרם להוצאתו להורג של הזכיר ולמאסרם הארוך־יחסית של השניים. מאז חלפו 17 שנה. כל הזמן הוה שתקה גיוספה, אלמנתו של סלאנסקי, אבל עם הפ־שרת הסטאליניזם הצ'כי, החלו אנשים רבים לדבר. ביניהם גם האלמנה, מוכת־הסבל. מה אמרה האלמנה?

אנטי־שמיות כדרך. קודם כל — היא אישרה מה שהיה ידוע בארץ, בין כה וכה: שסלאנסקי ו־13 מרעיו נעצרו, נשפטו ונדונו — משום שהיו יהודים. מסתבר שכפי שקורה לעיתים מאחרי מ־סך־הברזל, סבל לא רק סלאנסקי, גם אשתו ושני ילדיו — מארתה, בת השנתיים ורו־דולף, בן ה־16 — גורשו הרחק מפראג. אחיו, גיסתו, גיסו יאסילו בתה הקטנה של אחות־אשתו, שהיתה בת ארבע בסך־הכל — נעצרו.

„רק אחיה הצעיר ריצ'ארד, נשאר חופשי — בתנאי שיעבוד כסמרטוט, במיגרשי־האשפות של פראג, היא מספרת. „אלמנה" על הטופס. גברת סלאני־סקי ישבה בחלילה, במרחק 70 קילומטר מפראג, תחת השגחה מתמדת של המשטרה החשאית. לעיתים רחוקות בלבד נתנו לה להתראות עם בעלה, בכלא. „דיברנו רק על ענייני־משפחה, היא מספרת, בפשטות. גיוספה ובני־משפחתה לא הורשו לשמוע ראדיו או לראות עיתונים. לכן גם לא ידעו מה קורה בעולם ובצ'כוסלובקיה, משך שנה תמימה.

גם גורל־בעלה נודע לה בצורה עקיפה בלבד: לאחר שהותר לה לעזוב את החוילה, כעבור שנה, קיבלה טופס עם נקודות־לח־לקוּת־פחם. בשורה השמורה למצב המשפחתי היתה רשומה מילה אחת: „אלמנה.“ „על הריהוביליטציה שלי התחלתי לחשוב רק כעבור חמש שנים, ב־1956, מספרת גיוספה סלאנסקי. „עבדתי או כפועלת בבית־חרושת לפלסטיקה. בינתיים עברו הרבה ש־נים — אבל זה היה כדאי.“

הגופה נשרפה. האלמנה לא הסתפקה בכך. היא דרשה בחזרה את אפר־בעלה — כי לא היתה בטוחה שהוא אמנם מת. לבסוף קיבלה, ב־30 באוקטובר 1963, מכתב היכול לשמש אב־דגם לכל מי שטר טוטאליטארי:

„מספר 2412/מ. חברה יקרה: בהתייחס למכתבך לחבר המיניסטר, עלי הודיעך, כי גוייתו של בני־לך נשרפה ושהתיבה המכילה את אפרו נשתמרה בהתאם לתקנות שהיו קיימות אז — על־פי הוראות הוועדה לקידמת העם — את הזמן הקבוע בחוק. אחר־כך פוזרו את האפר.

„קבלי נא ידיעה זו לתשומת־ליבך. ב־ברכת־חברים — זמלא־המקום.“ החתימה — כחתימתם של האחראים ל־הירצחו של סלאנסקי — היתה בלתי־קריאה.

צרפת

דיווח מחזית־פאריס

לד הסורבון עדיין בווערות מפעם לפעם באריקאדות של מכוניות, אך בגדה הימנית שבו היצאניות לטייל לאורך הרחובות ש־מסכיב לכנסיית מאדלן. פיגאל בווער באלף אורות, ואם עוברות, כל דקה או דקותיים, מכוניות־השיטור ומכוניות־הכלא השחורות, שוב אין היצאניות מרימות מבט מבוהל:

„לא מחפשים זונות, מחפשים סטודנטים, כפי שהתבטאה ותיקה אחת, צולעת ויפתי עיניים.

„כלות המהפכה.“ הסטריפטיו, אף הוא, שב להיות אטרקציה. הרבה מאוד עיתונאים זרים עדיין מסתובבים בעיר, וכל הקהל הזה דורש את ליטרת־הבשר המתפשט. חסרים, אולי, כמה וכמה טוריס־טים, אבל מה לעשות. החשפניות מסתפקות במה שיש.

מהפכת־הסטודנטים אף היא הגבירה ב־מקצת את להט־החושים של נערות־העיר. ואין המדובר רק בכלות־המהפכה, כפי ש־מכנים בפאריס — בעיקבות גרמניה —

דובק רויאל

דובק רויאל

יוצאת מן הכף

20 KING SIZE CIGARETTES

פרטום ד"ר יעקבסון